

Citiți lecția din manual: *Studiu de caz: Wilhelm Filderman*, notați schița lecției pe caiete și rezolvați fișele de lucru.

Studiu de caz: Wilhelm Filderman

1. „Cel mai mare evreu european”

- Wilhelm Filderman, supranumit „cel mai mare evreu european” și „fala iudaismului mondial”, jurist și om politic, a fost unul dintre cei mai importanți lideri ai evreilor din România, aflându-se la conducerea celor mai importante organizații evreiești din perioada 1919-1947;
- 14 noiembrie 1882 - s-a născut Wilhelm Filderman în București, al cincilea dintre copiii lui Moritz Filderman, tipograf, și Carolinei, casnică;
- 1894-1902 - după finalizarea studiilor elementare (1890-1894), tânărul Wilhelm a urmat cursurile în cadrul Liceului „Matei Basarab” din București, fiind coleg cu viitorul mareșal Ion Antonescu;
- 1902-1909 - Wilhelm a urmat cursurile Facultății de Drept din cadrul Universității din București (1902-1906), apoi s-a mutat în Franța, pentru a își obține doctoratul în drept la Sorbona (1906-1909);
- 1909 - Filderman s-a întors în România și s-a implicat în viața comunității evreiești, fiind unul dintre fondatorii U.E.P. (Uniunea Evreilor Pământenii);
- 1911 - tânărul Wilhelm s-a căsătorit cu Emilia Gabrielescu, cu care a avut doi copii;
- 1912 - Wilhelm a obținut naturalizarea (cetățenia) și a devenit membru al baroului din București;
- 1913-1918 - Filderman a participat la Al Doilea Război Balcanic (1913) și Primul Război Mondial (1916-1918), pentru vitejia sa fiind decorat cu „Virtutea Militară” și „Coroana României”;
- 1914-1919 - în absența președintelui U.E.P. Adolf Stern, plecat din țară, Wilhelm a preluat conducerea organizației;
- 1919 - Wilhelm Filderman a participat la Conferința de Pace de la Paris (1919-1920), având un rol important în elaborarea Tratatului minorităților (9 decembrie 1919);
- 1923 - U.E.P. și-a schimbat numele în U.E.R. (Uniunea Evreilor Români) și l-a ales președinte pe Filderman, ca urmare a activității sale de promovare a drepturilor evreilor români;
- 1927-1928 - Filderman a fost ales deputat din partea P.N.L. în Parlamentul României și s-a remarcat prin numeroase inițiative și intervenții legislative, cea mai importantă fiind Legea cultelor (1928).

2. „Fala iudaismului mondial”

- 1936 - Wilhelm Filderman a devenit președinte al C.C.E.R. (Consiliul Central al Evreilor din România), organizație apărută prin fuziunea dintre U.E.R. și P.E.R. (Partidul Evreiesc din România), răspunsul comunității evreiești la ascensiunea partidelor politice cu programe antisemite;
- 1939-1941 - Filderman a protestat împotriva legilor antisemite adoptate în perioada guvernării Goga (1937-1938), dictaturii carliste (1938-1940) și statului național-legionar (1940-1941);
- 1941 - Wilhelm a fost ales președinte al F.U.C.E.R. (Federația Uniunii Comunităților Evreiești din România), în contextul intensificării măsurilor antisemite adoptate de regimul Ion Antonescu;
- 1941-1944 - Wilhelm Filderman și F.U.C.E.R. au ales calea legal-juridică de protest (memorii și petiții) pentru a combate antisemitismul și a obține concesiuni pentru comunitatea evreiască din România: au fost atacate primele măsuri de deportare a populației evreiești în Transnistria și au reușit, împreună cu Traian Popovici, salvarea a 20.000 de evrei din Cernăuți (1941); s-au opus deportării evreilor din România în Polonia, în lagărul de exterminare de la Belzec (1942); au urmărit salvarea evreilor din Transnistria și readucerea în țară a tuturor supraviețuitorilor (1943-1944);
- 30 mai-2 august 1943 - ca urmare a presiunilor asupra regimului Antonescu, Filderman a fost deportat în lagărul transnistrean de la Moghilău, dar a fost repatriat după intervenția familiei regale;
- 1945-1948 - după sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial și începutul sovietizării României, Filderman a demisionat de la conducerea F.U.C.E.R. (octombrie 1945) și s-a mutat în Franța (1948);
- 22 aprilie 1963 - moartea lui Filderman și înmormântarea sa în cimitirul evreiesc din Bagneux.

Pentru o mai bună înțelegere a subiectului studiat vizionați următoarele videoclipuri:

<https://www.youtube.com/watch?v=8eQgd7us8EE>

<https://www.youtube.com/watch?v=U8QKf5va0ic>

Fișă de lucru: *Studiu de caz: Wilhelm Filderman*

Imaginați-vă că, asemenea lui Wilhelm Filderman, vă aflați într-o audiență la mareșalul Ion Antonescu pentru a apăra drepturile evreilor puși în pericol de măsurile antisemite ale anilor 1940-1944. Realizați un dialog în care aduceți minim cinci argumente în pledoaria voastră și încercați să fiți cât mai convingători.

BIBLIOGRAFIE:

1. Boșcodeală, Felicia Elena, Ciobanu, Loredana, Șerban, Nicolae, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Booklet, București, 2024.
2. Waldman, Felicia, Tudorancea, Anca, Cioflâncă, Adrian, Iancu, Carol, Radu, Adriana, Romandaș, Bogdan-Florin, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Corint Logistic, București, 2024.
3. Florian, Alexandru (coordonator), Boboc, Daniel, Drăgușin, Nicolae, Matei, Petre, Petrescu, Florin, Stan, Gabriel, Stanciu, Măriuca, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2024.
4. Soare, Aurel Constantin, Săvuță, Irina Ema, Rados, Maria, Căplescu, Iuliana Maria, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Litera, București, 2024.
5. Florea, Cosmin-Ionuț, Stan, Viorica, Țigău, Dragoș Lucian, *Istoria evreilor. Holocaustul: Manual pentru clasa a XI-a/a XII-a*, Editura Sigma, București, 2024.
6. Comisia Internațională pentru Studierea Holocaustului în România, *Raport final*, Editura Polirom, Iași, 2005.
7. Ioanid, Radu, *Holocaustul în România*, Editura Polirom, Iași, 2019.
8. Centrul pentru Studierea Istoriei Evreilor din România „Wilhelm Filderman”, *Izvoare și mărturii. Evreii din România între anii 1940-1944*, Editura Hasefer, București, 1993-1998.

